

הרב יהודא שיין

לעיקוואד

בס"ד

יום ב' פ' משפטים, כ"ב שבט תש"פ

למעלת כבוד הגה"צ החסיד המפורסם גודר גדר ועומד בפרץ, מוה"ר אברהם לויפער שליט"א
אבד"ק דאראג

באתי למלאות רצון כת"ה שליט"א להעלות עלי גליון הביקור שזכיתי לעשות אצל כבוד הגאון בעל
שבט הלוי, כש"ת הרב וואזנער זצ"ל, ואת אשר דברתי עמו מענין מסורת העופות הברוילער הנאכלים
בארה"ב, ובענין העופות הנאכלים בארץ ישראל, ובענין העובדא של העופות הנקראים "קאביר"
שאסרם הרב וואזנער זצ"ל. ולעשות רצונו חפצתי, ובזה החלי בעזר צורי וגואלי.

אקדים מתחלה, שזה קרוב לחמשים שנים, כולם שוים לטובה, שאני עוסק בכשרות ומסורת
העופות. והפעם הראשון שהלכתי לעסוק בענין כשרות העופות, הי' בערך בשנת תשל"ד, והלכתי אז
בשליחות הגאון רבי שניאור קאטלער זצ"ל, ואחרי כן הלכתי בשליחות הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל
בענין כשרות העופות, ועל כן יש לי בקיאות זה זמן רב, הרבה שנים בענין כשרות ומסורת העופות.

הביקור הזה אצל הרב וואזנער זצ"ל הי' בערך יותר מעשרים שנה העעל"ט, הלכתי לבקרו ולשאול
אותו בענין העוף "הקאביר" שנתגדל אז בארץ ישראל ואסרם הרב וואזנער זצ"ל בימים ההם, ואם יש
איזה חשש על העופות הברוילער הנאכלים בארה"ב.

הטעם שאסר הרב וואזנער זצ"ל העופות הקאביר

א] בראשונה שאלתי להרב וואזנער זצ"ל, היות שזה עשרים וחמשה שנים שאני עוסק בכשרות
העופות, וגם משפחתי הם שוחטים באמעריקע, שאבי ודודי וגם זקני הי' שוחט, ע"כ באתי לשאול
ילמדנו רבינו, למה אסרו התרנגולים הנקראים "קאביר" (Kabir), הנמכרים בארץ ישראל על ידי
משפחת כ"ץ, ואם יש איזה חשש על העופות הברוילער באמעריקע.

ושאל אותי הרב וואזנער זצ"ל, אם ראיתי התרנגולים "קאביר". ועניתי שכן ראיתי אותם, וידוע שהם
תרנגולים בריאים שאין צריכים להם שום זריקות להחזיק בריאותם, ועוד הידור יש להם שאין צריכים
ליטול הנוצות ממקום השחיטה קודם השחיטה כיון שאין להם נוצות על צוואריהם.

והסביר לי הרב וואזנער זצ"ל, שכדי להחזיק תרנגול במסורת, צריכין שיהי' להם ד' דברים האלו, א)
שיהי' נראה כתרנגול שהי' רגיל בהן במסורת, ב) שיהי' הולך כתרנגול, ג) שיהי' קולו כתרנגול, ד) שיהי'
ביציו כד וחד.

ואמר לי הרב וואזנער זצ"ל, שיש להעופות הקאבי"ר חששות האלו שמביא עליהם פיקפוק לאוסרם, והוא, א) שיש להם נוצות הגדילים עד למטה קצת על רגליהם, ב) וגם הולכים בקומה זקופה יותר מתרנגולים, ג) וגם קולם קצת משונים מתרנגולים הרגילים.

ואמר לי הרב וואזנער זצ"ל ששאל למשפחת כ"ץ עם איזה עופות הרכיבו העוף הקאביר, ולא רצו לומר לו, כיון שהי' מחזיקים סדר התערובות "סוד" שלא רצו לגלות לאף אחד. ואמר לי הרב וואזנער זצ"ל שעל זה אמר למשפחת כ"ץ, שהוא יאמר להם דבר שאינו "סוד", שהתרנגולים האלו אסורים לאוכלם.

מסורת באמעריקא חזקים ביותר שקיבלו המסורות מהרבנים והשוחטים מאיראפא

ב] ואמר לי אז הרב וואזנער זצ"ל, שבארץ ישראל החשש של מסורות הם קשה ביותר, שהמציאות בארץ ישראל הוא שכל איכר חילוני מנסה להמציא על ידי הרכבות עופות חדשים עם מעלות חדשות, ממילא עושים הרכבות עם עופות שאינם ידועים, ואינם יכולים להאמינם במה שהרכיבם, כי אינם שומרי שבת, ואין להם נאמנות.

אבל המסורות באמעריקא הוא חזקה ברורה וטובה מאוד, שבאמעריקא קיבלו המסורות מהרבנים והשוחטים ותיקים שבאלטע היים, שאחרי המלחמה באו לאמעריקא וחזרו וייסדו היישוב על דרך המסורה. והרבנים הזקנים הביאו עמם מאיראפא כל המסורת שקיבלו שם על העופות, וגם השוחטים הותיקים הביאו עמם המסורות שקיבלו באיראפא על כל העופות, והרבנים ביחד עם השוחטים קבעו המסורות באמעריקא על כל עוף ועוף אם יש להם המסורה הברורה לאכלום, ורק העופות שהי' להם המסורה המקובלת מהאלטע היים קבעו להתיר לאכלם, אבל שאר העופות שלא הי' להם מסורה הברורה נמנעו מלהתירם.

מסורות הברוילע"ר הנרכב מעוף רא"ק טהור וקארני"ש טהור

ג] ועוד שאלתי מאת הרב וואזנער זצ"ל, שכידוע שהתרנגולי "ברוילער" הוא הרכב ממיני תרנגולים (רא"ק וקארני"ש, rock & cornish), כדי להשביחם בכמה שבחים, הן בענין מהירות הגידול, והן בענין חלקי הבשר הנאכלים שיהי' גדולים, וגם שיהי' רגליהם קצרה, ושהאמהות יטילו הרבה ביצים, וגם שהפסולת יהיה מעט, ועוד כמה דברים. והתרנגול הברוילער הזה נתגדל כל צרכו וראוי לשחיטה כשהוא בערך בגיל ז' שבועות, וממילא מרוויחים המגדלים בהוצאות אכילה והגידול. ע"כ באתי לשאול אם צריכים לחשוש להעופות הברוילע"ר שנתערב בעופות שאין להם מסורה.

ואמרתי להרב וואזנער, שמשפחתי הם שוחטים וותיקים, שזקני ואבי ודודי הם שוחטים, ואוכלים ג"כ מהעופות הברוילער.

ועניתי ואמרתי עוד, שזקני החזיק התרנגולי "ברוילער", שהם נראים ממש כאותן העופות שהיו אוכלים בבית אבותיו בווייס רוסלאנד, וגם הליכתו, וקולם, הם ממש כאותן שהי' רגילין בהם בני ישראל בווייס רוסלאנד, וגם יש להם הסימנים על הביצים שהם כד וחד.

והשיב לי הרב וואזנער זצ"ל, שכבר אמרתי לך שבאמעריקא יש להם מסורה ברורה וחזקה, שקיבלו בן מהרבנים והשוחטים ותיקים שבאו מאיראפא וקבעו מסורות על כל העופות שיכולים לאכלן, והיות שבארה"ב אוכלים התרנגולים האלו העופות המוכלאים מהעוף הראק שיש לנו מסורה עליה והעוף הקארניש שיש לנו מסורה עליה זה יותר מחמישים שנים, ויש להם כל הסימנים האלו, שנראים כתרגולים שבאלטע היים, והליכתם, וקולם כתרגולים, וגם ביציהם כד וחד, זהו כשלעצמו חשוב מסורה ברורה, ויכולים להמשיך לאכול במסורות העופות הברוילער שבארה"ב בלי שום פקפוק.

תשובת השבט הלוי קאי על מגדלי עופות שומרי תורה ומצות בארץ ישראל, - ולא על עוף הברוילער, - השבט הלוי אכל כל השנים העוף הברוילע"ר

ד) שאלתי את הרב וואזנער זצ"ל אם כתב איזה דבר בענין עופות הנ"ל, והשיב לי הרב וואזנער זצ"ל בזה הלשון, שעסק הרבה בעופות מארץ ישראל, ולא מעופות הנ"ל, עכ"ל.

ע"כ דבר ברור ופשוט שהתשובה שכתב בשו"ת שבט הלוי (חלק י' סימן קי"ג) המדובר הי' ממגדלי עופות בארץ ישראל, כמו שכתב במפורש בהתשובה שם "מגדלי עופות שומרי תורה ומצות", ולא הי' כוונתו כלל על העופות הברוילע"ר, ומעשה רב יוכיח, שכתב בהתשובה הנ"ל שמדקדקי הלכה פרשו ממין זה, וידוע בשער בת רבים שהוא בעצמו אכל כל השנים העופות הברוילע"ר, וזה סתם הוצאת לעז על הגאון השבט הלוי שאכל כל השנים עופות שמדקדקי הלכה פרשו ממין זה, ויסכר פי דוברי שקר.

כמה שינויים בהלענהארן החדש שמצריך עליה מסורה חדשה

ה) והיות שכ"ת עוסק בענין מסורות העוף החדש שהביאו לאחרונה מהמפעל דיקאלב שקורין לענהארן, אמרתי שמחויב אני להעלות עלי גליון, מה שעניי ראו כמה פעמים, העוף החדש הזה שקורין אותו לענהארן, בעת שבקרתי בבית השחיטה, והי' במעמד כמה אנשים שמוכנים גם כן להעיד על זה, שיש בו כמה שינויים מהעופות שיש לנו מסורת עליהם.

א) הולכת בקומה זקופה: השינוי הראשון שראיתי תיכף על העוף החדש הזה של המפעל דיקאלב שקורין אותו לענהארן, הוא "שהולכת בקומה זקופה", וקבלתי מאת הגאון הרב וואזנער זצ"ל, דסימן של עוף במסורות, הוא שיהי' הולך כתרגול, אבל אם הולכים בקומה זקופה יותר מתרגולים, אינו סימן טהרה, ואמר לי הרב וואזנער זצ"ל אז בלשון אידיש, "עם גייט מיט א שטאלצקייט, דאס איז נישט קיין סימן טהרה נאר פארקערט", שאם הולך בקומה זקופה זה אינו סימן טהרה אלא להיפך, שלא רצה הרב וואזנער זצ"ל לומר בפיו שהוא סימן טומאה, שהי' זהיר בזהירות יתירה בדבריו

היוצאים מפיו, שיהי' בלשון נקייה, לכן אמר שאינו סימן טהרה. ולכן היות שהעוף החדש הזה מהמפעל "תרנגול פארמס" הולכת בקומה זקופה, הוי שינוי הצריך מסורה חדשה עליה, ובלי מסורת אין לאכלו.

(ב) כרבולת משונה: עוד ראיתי שינוי על העוף החדש לענהארן של המפעל דיקאלב, שהכרבולת שלהן הם משונים מאוד מאוד, אשר לא ראיתיו כהנה מעולם כרבולת משונה כזה. ובוודאי צריך על זה מסורה חדשה. ובלי מסורת אין לאכלו.

(ג) מעופף: גם ראיתי על העוף החדש הזה שקורין לענהארן, שינוי גדול, והוא שעף ומעופף לגבוה הרבה עד הגג, ובמהירות יתירה, וזהו שינוי הצריך על זה מסורה חדשה.

(ד) אנרעסי"וו מאוד: ומלבד מה שהלענהארן החדש מעופף, הוא ג"כ "ווילדער עוף", שהוא עוף שאינו מקבל מרות, ואנרעסי"וו מאוד, ומעולם לא ראיתי עוף שהוא אנרעסי"וו כל כך, והוא שינוי הצריך מסורה חדשה. ובלי מסורת אין לאכלו.

(ה) שינוי קול: עוד שינוי ראיתי בהעוף החדש הזה, שיש בו שינוי בהקול, משאר התרנגולים המקובל לנו במסורות. וכבר כתבתי מה שקבלתי מאת הגאון הרב וואזנער זצ"ל, דאחד מהשלשה דברים שצריך לתרנגול עם מסורות הוא, "שיהיה קולו כתרנגול", ומשו"ה אסר התרנגולים הקאבי"ר שהי' קולם קצת משונים מתרנגולים הרגילים. וגם העוף הזה משונה קולם מהתרנגולים הרגילים.

(ו) חותכים השנאב"ל: עוד ראיתי על הלענהארן החדש הזה של המפעל דיקאלב, הנמכרים על ידי המפעל תרנגול פארמס, דמלבד מה שחותכים הכרבולת שיש בזה הרבה שאלות, ג"כ חותכים השנאב"ל של העופות, ויש לעיין בזה טובא, מחמת כמה צדדים ושאלות שיש בזה.

כל זה ראיתי להעיד למעכת"ה העוסק בענין זה, והי' אתי שם ג"כ כמה אנשים, המוכנים ג"כ להעיד על כל השינויים האלו, שראינו ביחד על העוף החדש הזה, באופן שכל שינוי מהשינויים הנ"ל מצריך מסורה חדשה על העוף, וכ"ש כשמחשבים כל השינויים ביחד, (א) שהולכת בקומה זקופה, (ב) שהכרבולת משונה מאוד, (ג) שעף ומעופף עד הגג, (ד) ואנרעסי"וו מאוד, (ה) שינוי בקול, דבר פשוט די ש לדון עליה כעוף חדש הצריך מסורה חדשה ובלי מסורת אין לאכלו.

באתי על החתום, כ"ד שבט תש"פ

יהוד' בן שמואל שיין